

Nieuwe generatie, nieuwe kansen

Stefan van Vuuren

Stefan van Vuuren, arts in opleiding tot bedrijfsarts bij Zorg van de Zaak

Bedrijfsartsen zijn experts op het gebied van werk en gezondheid. Zij zetten zich in om de Nederlandse beroepsbevolking gezond te houden en beroepsziekten en arbeidsgerelateerde ongevallen te voorkomen, zodat mensen na hun werkzame leven van hun pensioen kunnen genieten. Dat lukt niet als bedrijfsartsen zich alleen maar richten op ziekteverzuim. Bedrijfsartsen moeten zich in een positie plaatsen waarin zij bereikbaar zijn voor alle werkenden en hun hulpvraag centraal stellen.

Wat is hiervoor nodig?

In het tweede kwartaal van 2019 hadden 8,9 miljoen mensen in Nederland betaald werk.¹ Om de Nederlandse beroepsbevolking (langer) aan het werk te kunnen houden, zijn er veel bedrijfsartsen nodig. Ondanks de toename van artsen die starten met de opleiding tot bedrijfsarts, neemt de populatie van bedrijfsartsen af doordat er jarenlang te weinig bedrijfsartsen zijn opgeleid en veel bedrijfsartsen de pensioengerechtigde leeftijd behalen. In 2016 schatte het Capaciteitsorgaan dat bij ongewijzigd beleid het aantal werkzame bedrijfsartsen in 2028 van 1800 tot 900 terug is gelopen. In 2036 zouden er nog maar 600 bedrijfsartsen over zijn. In de 5 jaar voor de publicatie van dit advies werden er gemiddeld 13 bedrijfsartsen per jaar opgeleid. Het Capaciteitsorgaan adviseerde om met ingang van 2018 ten minste 121 artsen per jaar in te laten stromen in de opleiding tot bedrijfsarts.²

Taakdelegatie

De meeste bedrijfsartsen houden zich bezig met verzuim. Hierbij richten zij zich voornamelijk op de zieke werknemer; grofweg 5% van de beroepsbevolking. Mijn stelling is dat ze zich moeten richten op alle werknemers, niet alleen de mensen die verzuimen. Dit kan bewerkstelligd worden door meer te richten op preventie. Bijvoorbeeld het voorkomen van arbeidsgerelateerde spanning en de werkvloer opgaan om incidenten met bijvoorbeeld chroom-6 te voorkomen.

Waarom wordt dit niet gedaan? Een mogelijk antwoord op deze vraag is de hoeveelheid werk. Er is enorm veel vraag naar bedrijfsartsen zowel voor het begeleiden van zieke werknemers als voor het leveren van advies en ondersteuning bij preventie. Een mogelijke oplossing om aan deze vraag te voldoen is taakdelegatie en taakherschikking.³ Hierbij is het doel het overgeven van bepaalde taken aan

andere vakbekwame professionals. Taakdelegatie is slechts een van de mogelijke oplossingen.⁴

Schaf de wettelijke verplichting van verzuimbegeleiding af

De hoeveelheid werk wordt gedeeltelijk bepaald door wetgeving. In de Wet verbetering poortwachter is een wettelijke verplichting opgenomen voor werkgevers om hun personeel een bedrijfsarts te laten consulteren als zij meer dan 6 werken ziek zijn.⁵ Daarna wordt verwacht dat de bedrijfsarts een geregelde evaluatie doet. Helpt deze verplichte verzuimbegeleiding bij het behalen van ons doel: het duurzaam inzetbaar houden van de Nederlandse beroepsbevolking?

Ik vind dat de wettelijke verplichting van verzuimbegeleiding moet worden afgeschaft. Het gesprek tussen werkgever en werknemer en onderling vertrouwen moet centraal staan na een ziekmelding. Als er ondanks de onderlinge gesprekken vragen blijven bestaan, kan er op verzoek een afspraak worden gemaakt bij de bedrijfsarts of een andere vakbekwame professional. Werknemers hebben het recht om hun klachten of hulpvraag niet te bespreken met hun werkgever. En dit recht moet behouden blijven! Waar het om gaat, is vertrouwen.

Door deze voorgestelde verandering komt de verantwoordelijkheid van het verzuim meer bij werkgever en werknemer te liggen, zoals de wet het heeft bedoeld.⁵ Het zal niet voor alle werkgevers en werknemers een makkelijke verandering worden. Gelukkig werken bij meerdere arbodiensten naast bedrijfsartsen ook verzuimbegeleiders, procesbegeleiders, inzetbaarheidscoaches en praktijkondersteuners die werkgevers en werknemers op meerdere manieren kunnen ondersteunen om beter inzetbaar te blijven. Wellicht zal de vraag naar deze professionals toenemen.

Bedrijfsgeneeskundige zorg voor iedereen

Er is vraag naar bedrijfsgeneeskundige expertise, maar niet voor iedereen in Nederland is die expertise bereikbaar. Erg jammer, deze mensen kunnen zich nu enkel richten tot de huisarts. Een gemiste kans en ook oneerlijk. Waarom is de bedrijfsarts enkel beschikbaar voor werkenden in loondienst en niet voor andere werkenden, zoals studenten, ondernemers en vrijwilligers?

Om alle werkenden te mogen ondersteunen zal de wet

aangepast moeten worden. De positie van de bedrijfsarts zal opnieuw ter discussie komen te staan zoals enkele jaren geleden bij de vijf scenariovoorstellen van Cap Gemini aan het ministerie van SZW. Deze scenariodiscussie is toen afgerond met een SER-advies. Dit SER-advies leidde tot de aanpassing in de Arbowet in 2018.

Moet een bedrijfsarts alleen werken voor een klant, danwel als zelfstandige of in dienst van een arbodienst? Of hoort de bedrijfsarts voor iedereen bereikbaar te zijn?

Hulpvraag centraal

De huidige hulpvraag is niet altijd medisch, maar komt voort uit contractuele verplichtingen en wetgeving.

Door enkel nog de bedrijfsarts te consulteren als er een hulpvraag is op medisch vlak dat niet door een andere professional kan worden beantwoord, zal de focus op verzuimbegeleiding afnemen. Maar belangrijker nog: de effectiviteit van het consult zal toe gaan nemen.

Nieuwe generatie, nieuwe kansen

De komende generatie bedrijfsartsen kan van meer toegevoegde waarde zijn voor de maatschappij. Dit kan echter alleen als beroepsgroep de eigen positie durft te reflecteren. Doorgaan op de huidige manier is in mijn optiek een doodsteek voor het vak. Durven veranderen,

minder verzuimbegeleiding, meer preventieve activiteiten, zal het vak klaar maken voor de toekomst. Dit zal er voor zorgen dat wij ons kunnen richten op onze volledige taak, dit is het zorgen voor een duurzame inzetbaarheid van de gehele beroepsbevolking.

Het duurzaam inzetbaar houden van de beroepsbevolking vraagt meer van de bedrijfsarts dan enkel verzuimbegeleiding. Ik stel voor een slag te maken door de verzuimbegeleiding niet langer te verplichten, meer taken te delegeren en de bedrijfsarts te profileren als de expert voor de relatie tussen werk en gezondheid en de bedrijfsarts beschikbaar te maken voor de gehele beroepsbevolking.

Literatuur

1. Centraal Bureau voor Statistiek; <https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-arbeidsmarkt/werkenden>, geraadpleegd 11-11-2019
2. Capaciteitsplan 2016, Deelrapport 4, Utrecht, oktober 2016
3. Gastel, M. van (i.s.m. Ringelberg, A.) (2017). Aanpak dreigend tekort bedrijfsartsen. Den Haag: ADBTOPConsult
4. R.S. Batenburg (Nivel) et al, Kansen van taakdelegatie en taakherschikking in de bedrijfsgezondheidszorg, november 2017
5. Wet verbetering poortwachter, s-Gravenhage, 29 november 2001